

beligt bibliotek af Det kongelige Biblioteks karakter og størrelse?

I bekræftende fald: gælder det alle håndskrifter eller specielt enkelte grupper, og da hvilke?

Den videnskabelige hovedopgave på det sted, hvor håndskrifterne opbevares, er ifølge sagens natur at gøre de værker, som findes i håndskrifterne, tilgængelige gennem udgaver. Langt de fleste værker findes i flere håndskrifter. Man sammenligner håndskrifterne, vælger et af dem som hovedtekst og trykker afvigelserne fra de andre nedenunder, for så vidt disse har nogen betydning. I nogle tilfælde foreligger et værk i så forskellige redaktioner, at de må trykkes hver for sig.

Ved en stor del udgaver af denne art er et omfattende videnskabeligt bibliotek unødvendigt. En overvejende del af de hidtil i Editiones Arnagnæanæ trykte udgaver er bragt i stand uden nævneværdig benyttelse af bøger fra Det kongelige Bibliotek.

Når teksterne er udgivet på tilfredsstillende måde, kan der melde sig andre opgaver, f. eks. at placere værket litteraturhistorisk, undersøge motiver, påvise eventuel fremmed indflydelse o. lign. Sådanne undersøgelser kan, når en pålidelig udgave foreligger, foretages overalt, hvor der er adgang til de nødvendige bøger. Det naturlige arbejdssted for opgaver af denne art er ikke håndskriftinstituttet, men et bibliotek.

Når der er tale om et værk, som er oversat eller bearbejdet efter en fremmed original, kan det allerede på udgivelsesstadiet være nødvendigt at have adgang til et bibliotek, der er rigelig forsynet med europæisk litteratur, særlig fra middelalderen. I sådanne tilfælde har Det arnagnæanske Institut haft stor nytte af Det kongelige Bibliotek. Det er også forekommet, at instituttet har haft brug for bøger, som ikke fandtes der, men måtte lånes fra udlandet.

editions- og forskningsprincipper. En udgaves første mål er naturligvis en fastlæggelse af teksten, og til dette arbejde kræves benyttelse af alle relevante håndskrifter samt ældre udgaver og senere tiders afskrifter af håndskrifterne. Det forekommer nemlig ofte, at skriften i ældre tider har været fuldstændigere og ligeledes tydeligere — idet utydelige ord eller passager er blevet fugtet for at få skriften til momentvis at træde tydeligere frem, hvorefter stedet er blevet yderligere udvisket. Selv om de to ialandske videnskabelige biblioteker naturligvis råder over alle ældre udgaver af islandske håndskrifter, vil en deling af Arne Magnussons håndskriftsamling efter lovudkastets kriterier alligevel volde forskerne komplikationer. Udgifter, der blot gengiver på „prent“, hvad håndskriftet har på papir eller „pergament“, er imidlertid ikke fyldestgørende i vore dage. En moderne filologisk udgave har også andre formål end en blot og bar gengivelse af teksten:

Det er i vore dage anerkendt praksis ved tekstudgaver i Danmark (Scriptores Minores, Vitae Sanctorum, Annales Danici, Danmarks gamle Folkeviser), i Tyskland (fx. i Monumenta Germaniae Historica's mønstergyldige serier), i England og Frankrig, at udgaverne udstyres med en fylldig indledning, hvor der ikke blot gøres rede for håndskrifterne selv (oprindelse, overlevering, palæografi og ortografi), men også om deres datering, litterære sammenhæng, tidligere udgaver og vigtigste udnyttelser, hvortil bør føjes real- og tekstkommentar. I mange tilfælde, hvor de moderne principper følges, er indledningen ligefrem bestemmende for variantapparatets afgrænsning og indretning. Udgiften bør meddele ikke blot den bedst mulige tekst med alle relevante afvigelser, men også give alle de oplysninger, der kan tjene som hjælpemiddel for fremtidige benyttelse. Transskription og mangfoldiggørelse af den rette tekst er kun en del af det arbejde og den indsigt, der kræves af udgiveren. Som betonet af professor Jón Helgason bør der stilles særlige krav, hvor det drejer sig om værker, der er oversat eller bearbejdet efter en fremmed original, men det bør tillige i denne sammenhæng understreges, at udforskningen af disse dele af de norrøne håndskrifter i de seneste årtier har spillet en stor rolle og givetvis